

Suomen Jousiampujain Liitto ry

Ympäristöohjelma

Hyväksytty 31.10.2021

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Matkustaminen	3
3. Materiaalihävikki	4
4. Tapahtumien järjestäminen	5
5. Muut	5

1. Johdanto

Jousiammunta on lähtökohtaisesti vähän ympäristöä kuormittava urheilulaji. Jousta jännitetään lihasvoimalla, välineet eivät ole kertakäyttöisiä ja harrastuspaikat vaativat vähän rakentamista. Mutta, koska ympäristö on meille tärkeä, voidaan aina tehdä asioista paremmin ja kiinnittää huomiota niihin lajimme elementteihin, joilla on ympäristöä kuormittava vaikutus. SJAL on tunnistanut seuraavat osakokonaisuudet, joihin voimme vaikuttaa:

- 1) Matkustamisen vähentäminen
- 2) Materiaalihävikin vähentäminen
- 3) Tapahtumien järjestäminen

Ohjelman tavoitteet

Tämän suunnitelman tavoitteena on:

- Lisätä harrastajien ymmärrystä ja tietoa lajin ympäristövaikutuksista
- Nostaa esille keinoja ympäristökuorman vähentämiseksi
- Kannustaa harrastajia ja seuroja omilla toimilla vähentämään ympäristökuormaa

Ohjelman toteuttaminen

Tärkein tapa toteuttaa ohjelmaa on viestintä. Tätä toteutetaan suoraan seuroille, tuottamalla näille materiaalia joita voidaan käyttää seurojen harrastetiloissa. Lisäksi viestitään suoraan jäsenistölle SJAL:n viestintäkanavilla (tärkeimpänä SOME).

Ohjelman seuranta ja arviointi

Ohjelmaa seurataan viestinnän määriä mittaamalla ja yksittäisillä toimenpiteillä (seuratasolla), joita on tehty.

Jäsenille tarjotaan mahdollisuus esittää omia ideoita ja kehitysideoita ympäristökuorman vähentämiseksi. Ideoita viedään eteenpäin liittohallitukselle, joka tekee arvioinnin ja päätökset toimeenpanosta.

Ohjelman päivittäminen

Tämä ohjelma päivitetään (tarvittaessa) kahden vuoden välein. Seuraava päivitys syksyllä 2023. Päivittämisestä vastaa toiminnanjohtaja. Ohjelman hyväksyy liittohallitus.

2. Matkustaminen

Nykytilanneanalyysi

Lajissa matkustetaan kilpailutapahtumiin, harjoitusleireille, valmentajakoulutuksiin, seurakoulutuksiin ja kansainvälisiin kilpailuihin. Arvion mukaan suurin ympäristövaikutus on kansallisiin kilpailuihin tehtävistä matkoista, joista suurin osa tapahtuu autoilla ja kansainvälisiin kilpailuihin tapahtuvista lentomatoista.

Vaikutuskeinot

Kansallisiin kilpailuihin matkustaminen – itse kilpailupaikkaan ei juurikaan voida vaikuttaa, mutta yhteiskyydeillä voidaan vähentää ympäristökuormaa. Samasta seurasta kannustetaan kokoamaan ampujat ja huoltajat samaan autoon. Tämä on erityisen kannustettavaa juniorien kohdalla. Näin itse kilpailumatkasta tulee myös yhteisöllisempi tapahtuma.

Lentomatkustaminen – vaikutusmahdollisuus on kohtuullisen pieni. Kansainvälisiä kilpailuja käydään jo nyt minimimäärä, eikä määrää voida juuri vähentää. Lentoreitin valintaan voi vaikuttaa valitsemalla aina ensisijaisesti suorat lennot (joka tehdään jo nyt).

Valmennus- ja koulutustilaisuudet – tässä kohtaa on suurin mahdollisuus vaikuttaa matkustamiseen. Hyödyntämällä etäyhteyksiä voimme siirtää osan koulutustilaisuuksista verkkoon (näin on jo tehty pandemia-aikana) ja uutena mallina ottaa käyttöön etävalmennuksen. Tätä tarjotaan syksystä 2021 alkaen nuorten maajoukkueen kehitysryhmälle. Näin voidaan jättää urheilijoiden ja valmentajien matkustamista.

- Tavoite: Laajentaa etävalmennusmallia aluetoimintaan

Hallinnon matkustaminen – kaikki liittohallituksen kokoukset ovat olleet neljä vuotta etänä. Tätä mallia jatketaan. Myös muut kehittämissuunnitelmat, tapahtumakokoukset pidetään verkossa.

3. Materiaalihävikki

Nykytilanneanalyysi

Jousiammunta tuottaa verrattain vähän jätettä. Suurimmat yksittäiset erät ovat taustat ja taulut. Lisäksi muut tapahtumien yhteydessä syntyvät jätteet kanttiinitoiminnan yms. kautta syntyvät jätteet. Itse lajin kautta syntyy ainoastaan satunnaisesti (harvoin) tilanteita, jolloin hiilikuituinen nuoli hajoaa.

Se käsitellään sekajätteen, joka ei kelpaa kierrätykseen. Muuten käytöstä poistuvat nuolet voidaan kierrättää uusille käyttäjille.

Vaikutuskeinot

Taustat ja taulut – suurin osa taustoista on tehty solumuovista, joka ei saa päätyä luontoon. Se käsitellään jätteidenkäsittelylaitoksissa sekajätteenä, joka ei kelpaa kierrätykseen. Tyypillisesti se päätyy poltettavaksi jätevoimaloissa energiaksi.

Solumuovin tuottaminen itsessään on ympäristö kuormittavaa, joten on tärkeää lisätä taustojen elinkaarta. Tähän päästään:

- 1) Kierrättämällä taustan keskustaa (tausta koottu paloista)
- 2) Ohjeistamalla ampujia käyttämään taustaa tasaisesti (jolloin pelkkä keskusta ei kulu)
- 3) Käyttämällä tarkoitukseen erikseen valmistettuja paikkoja tai tekemällä näitä paikkoja itse

Loppuun ammutut taustat tulee viedä kuntien sorttiasemille. Sama koskee kuitutaustoja, jotka tulee kierrättää (vrt. tuulensuojalevyt).

Taulut on tehty paperista (joissa sisällä vahvikekuidut) ja joskus muovista. Näiden kierrätys tapahtuu lähinnä sekajätteenä. Kilpailuissa käytetyt taulut jatkavat elinkaartaan seuran harjoitustauluina. Muovisten taulujen elinkaari on hieman pidempi kuin paperisten.

Hajonneet nuolet pitää toimittaa huolellisesti sekajätteeseen. Seurojen suositellaan hankkivan metallinpaljastin ohi ammuttujen nuolten etsintää varten. Nuoli ei saa jättää maastoon.

Yleisesti ohjeistetaan, että yllä mainittujen lajin harrastamiseen vaadittavien materiaalien elinkaarta on pyrittävä lisäämään, uusiokäyttöä tehostamaan ja huolehdittava näiden toimittamisesta jäteasemille. Seuroille laaditaan tukimateriaali, jota seurat voivat käyttää omassa viestinnässä (esim. hallien seinillä ja ratojen ilmoitustauluilla). Asiaa nostetaan esille myös somessa.

4. Tapahtumien järjestäminen

Nykytilanneanalyysi

Tapahtumien järjestämisen ympäristökuorma syntyy pääasiassa matkustamisesta ja itse tapahtuman aikana syntyvästä jätteestä. Itse lajin suorittamiseen liittyvä ympäristökuorma ja sen vähentäminen on käsitelty edellisessä luvussa.

Vaikutuskeinot

Matkustaminen – osallistujia kannustetaan käyttämään yhteiskyytejä ja mahdollisuuksien puitteissa julkista liikennettä.

Muu tapahtuman aikana syntyvä jäte – Muu kuin itse lajin suorittamisesta syntyvä jäte on mm. kanttiinotoiminnan jätettä, tulospalvelun paperijätettä ja osallistujien mukana tuomien eväiden yms. jätteitä.

Kanttiinotoiminnassa kehoitetaan siirtymään biohajoaviin tarjoiluastioihin tai kestoastioihin. Jätteiden kierrätys on syytä opastaa niin, että biojätteet, sekajätteet ja muovijätteet päätyvät omiin jätteastioihin. Jäteastiat tulee suojata linnuilta ja muilta eläimiltä.

Juomat on hyvä myydä kierrätykseen kelpaavissa pulloissa (ja järjestää näiden takaisin kerääminen) tai biohajoavissa astioissa. Ruuat voidaan tarjota suoraan servieteissä, jolloin vältetään kertakäyttölautasista.

Yleisesti ohjeistetaan, että kanttiinotoiminnassa tulee suunnitella etukäteen mitä tarjotaan, missä tarjotaan ja miten jätteiden kerääminen ja lajittelu hoidetaan siten, että sekajätettä syntyy mahdollisimman vähän.

5. Muut

Jousiammuntahallien energiatehokkuus

Lähes kaikki seurojen käytössä olevat hallitilat ovat kunnallisessa hallinnassa. Osa tiloista sijaitsee väestönsuojatiloissa, jotka taas ovat usein pelastuslaitoksen hallinnassa. Suurin ympäristökuorma syntyy näissä lämmityksestä, johon tilaa käyttävällä seuralla on pieni vaikutus.

- Hallin lämpötilan säätäminen alemmaksi ei aktiivisena aikana (tästä voi keskustella tilan omistajan kanssa)
- Valaistuksen säätäminen siten, että energian kulutusta voidaan vähentää

Jousiammunnan ulkoratojen rakentaminen

Tyypillisesti jousiammunnan ulkoradat ovat kuntien hallinnoimia ja rakentamia. Ratojen maa-aineisten siirtäminen, salaajittaminen, puustoon vaikuttaminen yms. ovat maa-alueen omistajan vastuulla. Jos seura tekee alueelle perusparannustöitä tai rakentamista, on tämä tehtävä normaalien lupamenettelyjen puitteissa.

Jousiammunnan maastoradat

Maastojousiammunta tapahtuu luonnontilaisissa metsissä ja vastaavilla maa-alueilla. Radat rakennetaan aina mahdollisimman vähän luontoa rasittavalla tavalla. Puiden oksien karsinnasta on sovittava maa-alueen omistajan kanssa. Luonnossa liikutaan siten, että siitä ei jää pysyviä jälkiä ja kaikki roskat (ml. käytetyt taulut, ohi ammutut nuolet, rikutut nokit) kerätään aina pois luonnosta. Ohi ammuttuja nuolia varten seuroja kehoitetaan hankkimaan metallinpaljastimet. Taustojen

rakentamisessa noudatetaan samoja periaatteita, jotka on kuvattu yllä. Taustojen kiinnittämisessä suositetaan aina rakenteita, jotka eivät vahingoita puita.